

บทที่ 4

การประเมินผลโครงการอบรมสัณฐานโครงกระดูกรอบ 30 ปี คณะทรัพยากรธรรมชาติ
โครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนเชิงบูรณาการ ต.ท่าข้าม ต.ทุ่งใหญ่ ต.พิจิตร
และ ต.ทุ่งหวัง เรื่อง การเลี้ยงไก่สมุนไพรและการตลาด

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ในการจัดฝึกอบรมสัณฐานโครงกระดูกครั้งนี้มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 18 ราย และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 15 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 83.33 ของแบบสอบถามทั้งหมด และจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนดังกล่าว ดังแสดงไว้ในตาราง 1 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 53.33 เป็นเพศชาย และร้อยละ 46.67 เป็นเพศหญิง ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วงต่างๆ กันคือ ร้อยละ 26.67 มีอายุอยู่ในช่วง 41-45 ปี ร้อยละ 20.00 และร้อยละ 20.00 มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 13.33 และร้อยละ 13.33 มีอายุ 31-35 ปี และอายุ 46-50 ปี มีบ้างเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 6.67 มีอายุในช่วง 36-40 ปี แต่โดยเฉลี่ยแล้วผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มนี้มีอายุเฉลี่ย 41.33 ปี และจากการสอบถามถึงสาเหตุที่มาเข้าอบรมในครั้งนี้ ร้อยละ 66.67 ระบุว่าสนใจอยากรู้ ร้อยละ 20.00 ระบุว่า หน่วยงานให้มาเข้าร่วม ร้อยละ 6.67 และร้อยละ 6.67 ระบุว่า มีธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่อยู่แล้ว และอื่น ๆ เช่น กำลังจะเลี้ยงไก่เป็นอาชีพเสริม ต้องการมีความรู้ด้านการเลี้ยงดูและการจัดการฟาร์มไก่อย่างถูกต้อง ฯลฯ จากการสอบถามถึงเรื่องการเข้ารับการอบรมในครั้งนี้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมเคยมีโอกาสไปเข้ารับการฝึกอบรมเรื่อง การเลี้ยงไก่มาก่อนหรือไม่ ร้อยละ 66.67 ระบุว่าไม่เคย และร้อยละ 33.33 ระบุว่า เคยเข้ารับการอบรม มาก่อน เช่น ที่มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และชมรมผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองสงขลา เป็นต้น ในส่วนของช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมครั้งนี้คือ ตั้งแต่เวลา 13.00 -17.30 น. นั้น ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 53.33 ระบุว่า มีความเหมาะสมมาก และร้อยละ 46.67 ระบุว่า มีความเหมาะสมปานกลาง สำหรับเรื่องของความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรในหัวข้อต่างๆ นั้น ร้อยละ 80.00 ระบุว่ามีความเหมาะสมมาก และร้อยละ 20.00 ระบุว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

ในด้านการบริการที่ได้รับจากโครงการฯ เช่น เอกสาร อาหาร และเครื่องดื่มนั้น ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 80.00 ระบุว่า มีความเหมาะสมมาก และร้อยละ 20.00 ระบุว่าเหมาะสมปานกลาง ส่วนเรื่องของการติดต่อประสานงานระหว่างทางโครงการฯ กับผู้เข้ารับการอบรมก่อนมาเข้ารับการอบรมนั้น พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 33.33 ระบุว่า การติดต่อประสานมีความเหมาะสมแล้ว เช่นเดียวกับอีกร้อยละ 33.33 เช่นกันที่ระบุว่า การติดต่อประสานยังอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 20.00 ระบุว่า การติดต่อประสานเหมาะสมในระดับปานกลาง และร้อยละ 13.33 ระบุว่า ยังต้องมีการปรับปรุง การที่การติดต่อประสานระหว่างทางโครงการฯ กับผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับน้อยและยังต้องปรับปรุงนั้นเพราะในระยะแรกทางโครงการฯ ทำหนังสือติดต่อไปยัง อบต.

ต่าง ๆ โดยตรง โดยทำเป็นขั้นตอนไป ทำให้เกิดความล่าช้าเพราะต้องคอยการตอบรับจากเกษตรกรแล้วจึงทำหนังสือส่งรายชื่อมายังโครงการอบรมฯ ซึ่งในส่วนนี้ถ้าทางโครงการอบรมฯ ติดต่อโดยตรงกับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เลี้ยงไก่ไว้แล้วตั้งแต่ต้นกับทางโครงการฯ เมื่อคราวระดมความคิดเห็นของผู้นำชุมชน และเกษตรกรผู้นำต่อโครงการบริการวิชาการเมื่อเดือนกรกฎาคม 2547 ที่ผ่านมา ก็จะทำให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นต่อการประสานงาน

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการอบรม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N=26)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	53.33
หญิง	7	46.67
อายุ (ปี)		
26-30	3	20.00
31-35	2	13.33
36-40	1	6.67
41-45	4	26.67
46-50	2	13.33
50 ปีขึ้นไป	3	20.00
เฉลี่ย 41.33 ปี		
สาเหตุที่มาเข้าอบรมในครั้งนี้เพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
สนใจอยากรู้	10	66.67
หน่วยงานให้มาเข้าร่วม	3	20.00
มีธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่อยู่แล้ว	1	6.67
อื่น ๆ	1	6.67
ก่อนที่จะมาเข้าอบรมในครั้งนี้ ท่านเคยมีโอกาสไปเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงไก่บ้างหรือไม่		
เคย	5	33.33
ไม่เคย	10	66.67

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N=26)	ร้อยละ
ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมครั้งนี้ (เวลา 13.00-17.30 น.) มีความเหมาะสมในระดับใด		
มาก	8	53.33
ปานกลาง	7	46.67
น้อย	-	-
ท่านคิดว่าความรู้ที่ท่านได้รับจากวิทยากรต่างๆ มีความเหมาะสมในระดับใด		
มาก	12	80.00
ปานกลาง	3	20.00
น้อย	-	-
ท่านคิดว่าการบริการที่ได้รับจากโครงการฯ เช่น เอกสารอาหารและเครื่องดื่ม มีความเหมาะสมในระดับใด		
มาก	12	80.00
ปานกลาง	3	20.00
น้อย	-	-
ท่านคิดว่าการติดต่อประสานระหว่างโครงการฯ กับท่านมีความเหมาะสมในระดับใด		
มาก	5	33.33
ปานกลาง	3	20.00
น้อย	5	33.33
ยังต้องปรับปรุง	2	13.33

4.2 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อหัวข้อบรรยายและปฏิบัติในการอบรม

จากตาราง 2 แสดงความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อหัวข้อบรรยายและปฏิบัติสรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อหัวข้อบรรยายและปฏิบัติที่อยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้คือ การผสมอาหารไก่ ($\bar{X} = 4.00$) แนวทางการใช้สมุนไพรเพื่อเลี้ยงไก่พื้นเมือง ($\bar{X} = 3.80$) ต้นทุนกำไรของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อขาย

เนื้อ ($\bar{X}=3.67$) เทคนิคการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อขายเนื้อและการให้อาหาร ($\bar{X}=3.53$) การทำวัคซีนโรคที่สำคัญ ($\bar{X}=3.33$) การตอนไก่เพศผู้เพื่อขุนขาย ($\bar{X}=3.33$) สำหรับกลุ่มหัวข้อบรรยายที่เกษตรกรพึงพอใจในระดับปานกลางคือ การจัดการสุขภาพไก่พื้นเมือง ($\bar{X}=3.20$) และโรงเรียนและอุปกรณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมือง ($\bar{X}=3.13$) นอกนั้นเป็นกลุ่มหัวข้อบรรยายที่ผู้เข้าอบรม ระบุว่าไม่เหมาะสมคือ การชำแหละชิ้นส่วนซากไก่เพื่อการจำหน่าย ($\bar{X}=1.00$) ทั้งนี้เพราะผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งในส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นคุ้นเคยกับการซื้อไก่ เป็นตัวๆ จึงไม่เห็นความสำคัญของการชำแหละไก่ขายเป็นชิ้นๆ นอกจากนี้ยังมองเห็นว่า การชำแหละเป็นความยุ่งยากและเสียเวลากว่าการขายเป็นตัวๆ จึงเห็นว่าการชำแหละไก่เป็นชิ้นๆ ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้

ตาราง 2 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อหัวข้อบรรยายและปฏิบัติในการอบรมนี้

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ				ค่าเฉลี่ย \bar{X}
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เหมาะสม	
1. เทคนิคการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อขายเนื้อและการให้อาหาร	60.00	33.33	6.67	-	3.53
2. โรงเรียนและอุปกรณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมือง	33.33	53.33	6.67	6.67	3.13
3. การตอนไก่เพศผู้เพื่อขุนขาย	53.33	26.67	20.00	-	33.33
4. แนวทางการใช้สมุนไพรเพื่อเลี้ยงไก่พื้นเมือง	80.00	20.00	-	-	3.80
5. การจัดการสุขภาพไก่พื้นเมือง	46.67	26.67	26.67	-	3.20
6. การทำวัคซีนและโรคที่สำคัญ	60.00	13.33	26.67	-	3.33
7. ต้นทุนกำไรของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อขายเนื้อ	66.67	33.33	-	-	3.67
8. การชำแหละชิ้นส่วนจากไก่เพื่อการจำหน่าย	-	-	100.00	-	1.00
9. การผสมอาหารไก่	100.00	-	-	-	4.00

หมายเหตุ : การแปลความหมายของระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ยดังนี้

พึงพอใจมาก คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.25-4.00

พึงพอใจปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.26

พึงพอใจน้อย คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.75-2.51

ไม่เหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.76

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.3.1 ข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการอบรม

1. ควรปรับข้อมูลในการนำเสนอให้มากกว่านี้เช่น ข้อมูลในตารางที่เป็นตัวเลข และตัวอักษรเล็กเกินไปเวลาฉายบนจอภาพไม่ค่อยชัดเจน และข้อมูลที่นำเสนอเป็นตัวเลขมากเกินไปทำให้หนักไปสำหรับการรับรู้ของชาวบ้าน

2. ควรให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ให้มากและเร็วกว่านี้ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ควรนำไปติดที่ตลาดนัดชุมชนของทุกตำบล ไม่ใช่เฉพาะที่ อบต.เท่านั้น หรือส่งข้อมูลไปยังผู้นำชุมชนให้ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน ฯลฯ

3. ควรจัดอบรมแบบสัญจรเช่นนี้บ่อยๆ จะดีมาก เป็นประโยชน์แก่ชาวบ้านมาก เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ในทั้ง 4 ตำบล จะเลี้ยงไก่กันอยู่บ้างแล้วในแต่ละครัวเรือนประมาณ 5-10 ตัว โดยเลี้ยงแบบปล่อยในสวนยางบ้าง สวนผลไม้บ้าง สวนครัวหลังบ้านบ้าง ใต้ถุนบ้านบ้างโดยไม่ได้ดูแลอย่างถูกวิธี ยกเว้นบางครัวเรือนที่เลี้ยงจำนวนมาก ตั้งแต่ 20 ตัวขึ้นไป ก็จะสร้างคอกหรือโรงเรือนให้อยู่โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ ใบจาก ฯลฯ นำมาสร้างเป็นโรงเรือน ดังนั้นชาวบ้านจึงยังต้องการความรู้เรื่องการดูแลจัดการ และการสุขาภิบาลไก่

4. มอ. ควรเป็นสถานที่ที่จัดเตรียมพันธุ์ไก่ดี ๆ ไว้จำหน่ายให้กับเกษตรกรเพราะเป็นแหล่งวิชาการและมีความน่าเชื่อถือมาก

4.3.2 ข้อเสนอแนะของผู้ดำเนินการจัดอบรม

1. ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงไก่ เทคนิคใหม่ๆ ตลอดจนเรื่องโรคต่างๆ รวมทั้งเรื่องใช้วัคซีนให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ หรือผู้สนใจในทั้ง 4 ตำบลอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเรื่องของการใช้วัคซีนซึ่งชาวบ้านยังมีความสับสนและไม่เข้าใจเกี่ยวกับมาตรการป้องกันอย่างถูกต้อง จึงไม่กล้าลงทุน ทั้งๆ ที่การเลี้ยงไก่อังเป็นความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่อยู่เพราะไก่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่ใช้ระยะสั้นในการเลี้ยงให้ผลผลิตเร็วกว่าสัตว์อื่น และราคาดี ยังเป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

2. เอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว หรือข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของ มอ. ควรแจกจ่ายไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ หรือผู้นำชุมชนในตำบลหรืออำเภอต่างๆ บ้าง เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรในท้องถิ่นได้รับทราบข้อมูลผ่านทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้านหรือผ่านทางคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น

3. มอ. ควรเป็นที่เลี้ยงให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ให้ปฏิบัติภารกิจด้านการเลี้ยง การขายและการตลาดได้อย่างยั่งยืนและตลอดไป